СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Дарина Найденова Христова, д.м.

специалист по Хранене и диететика, ръководител катедра „Хигиена и епидемиология“, ФОЗ, МУ - Варна

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„Доктор“**

по научната специалност **„Хигиена“** на тема:

„Психо-физиологична оценка на риска за здравето и работоспособността в малкия и среден бизнес“

на

Галина Димова Нейкова - Сидоренко,

докторант в МУ-Варна

1.Общо представяне на процедурата

Със Заповед №Р-109-301/28.08.2026 г. на Ректора на Медицински университет - Варна съм избрана за член на НЖ по процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1 „Медицина”, докторска програма „Хигиена” /вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др./ от докторанта Галина Димова Нейкова - Сидоренко. Цялата процедура по зачисляване, полагане на изпит за докторски минимум, отчисляване и насочване към публична защита е съобразена със законовите разпоредби и Правилника за РАС на МУ – Варна. Със заповед на Ректора №Р-109-477/04.11.2020 г. Галина Нейкова - Сидоренко е зачислена в докорантура в задочна форма за продобиване на образователна и научна степен „Доктор” на тема **„Психо-физиологична оценка на риска за здравето и работоспособността в малкия и среден бизнес**“. Научни ръководители на дисертацията са проф. д-р Теодора Димитрова д.м. и доц. д-р Цветелина Търпоманова д.м. След успешна вътрешна защита, проведена на 15.07.2026 г. и със заповед на Ректора №Р-109-301/28.08.2026 г. докторантът е отчислен с право на защита.

2.Кратки данни за професионалното развитие на кандидата

Галина Димова Нейкова - Сидоренко е родена на 11 март 1971 г., гр. Ямбол, където завършва и гимназия. През 1995 г. се дипломира в Медицински Университет – Варна, а през 2024 г. успешно придобива специалност „Трудова медицина“. В началото на трудовия си път работи като лекар в СМП и в ОПЛ практика. От 2002 година се развива в различни фармацевтични компании като медицински представител и мениджър ключови клиенти. От ноември 2020 г. е докторант в задочна форма на обучение в докторска програма „Хигиена (включително трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“ към Медицински университет – Варна.

3.Структура на дисертационния труд

Докторантът се насочва към една много важна и в практичен, и в обществено – здравен аспект тема: **психо-физиологична оценка на риска за здравето и работоспособността в малкия и среден бизнес**. Дисертационният труд е представен на 186 стандартни страници и притежава качества на напълно завършен научен продукт. Дисертацията е онагледена с 23 фигури и 68 таблици, които спомагат за прецизното представяне на получените резултати, а повечето от таблиците и фигурите имат също значителна информационна стойност. Библиографската справка включва 134 заглавия, от които 126 на латиница и 8 на кирилица. Във връзка с дисертационния труд са направени 3 пълно текстови публикации в университетски списания и сборник от научна конференция.

Изложението е ясно, структурата на дисертационният труд е правилно изградена, отделните раздели са добре балансирани. Литературният обзор заема 45 страници, обхваща всички аспекти на зададената тема и логично извежда аргументацията за провеждане на научното проучване. Представените данни относно психичното здраве, професионалния стрес и неговото управление в обзора са систематизирани и дискутирани задълбочено. Особено ценен е анализът на стратегиите за контрол и справяне със стреса, както и отражението на COVID -19 пандемията върху психичното здраве. Изводите от литературния обзор са подкрепени с голям брой литературни източници, което показва добрата информираност на докторантката за научната дискусия по темата в съвременната литература. Целта на дисертацията е ясно определена: да се направи психо-физиологична оценка на здравето и работоспособността при работещи в административно и производствено звено в условията на малък и среден бизнес в по време на пандемията от COVID-19, както и да се предложат ефективни режими на труд и почивка. Поставените 5 задачи

са добре формулирани и напълно достатъчни за постигане на целта на научното изследване.

Проучването е комплексно и включва батарея от прецизно подбрани валидирани въпросници и тестове за оценка на работоспособността, психичното здраве, физикални и лабораторни маркери и навиците на живот.

Резултатите са обективни и достоверни, обсъждането им е направено компетентно и задълбочено. Резултатите от проучването са представени в 8 отделни, богато илюстрирани подраздела и показват, че психичното здраве и работоспособността на работещите в условията на малък и среден бизнес са тясно взаимосвързани и се влияят както от характера на труда, така и от по-широкия организационен и социален контекст. Данните от изследването потвърждават, че съвременната работна среда, допълнително усложнена от последиците на пандемията от COVID-19, създава условия за повишено психоемоционално натоварване, което може да се прояви чрез по-високи нива на възприет стрес, тревожност, депресивни симптоми, емоционално изтощение и колебания в субективното благополучие. Установените промени в показателите за внимание, психомоторна стабилност и динамика на работоспособността в рамките на работния ден и работната седмица показват, че натоварването не действа еднократно, а има кумулативен ефект, който се отразява върху функционалното състояние на работещите. Част от наблюдаваните неблагоприятни резултати се асоциират с поведенчески и здравни характеристики като безсъние, тютюнопушене, недостатъчна физическа активност и особености в ежедневния режим, което подкрепя разбирането за многофакторния характер на психофизиологичния риск. Получените резултати подкрепят необходимостта от комплексни мерки, включващи оптимизиране на режимите на труд и почивка, ранна профилактика и психологична подкрепа.

Авторефератът е изготвен според изискванията и отразява съдържанието на дисертационния труд, представя в детайли основните резултати, изводи и приноси на настоящата работа.

4. Приноси на дисертационния труд

Съществен принос на настоящата научна работа е предложеният от докторантката интегриран методологичен модел за комплексна психофизиологична оценка на работоспособността, който съчетава обективни когнитивни показатели, психомоторни индикатори, субективни оценки на функционалното състояние и стандартизирани психометрични

инструменти за оценка на стрес, тревожност, депресивност, синдром на професионалното прегаряне и работоспособност. Предложени са практически насоки за управление на работния процес чрез оптимизиране на разпределението на задачите според установените периоди на максимална и намалена работоспособност

Галина Нейкова-Сидоренко предлага конкретни, специфични препоръки за намаляване професионалния стрес и синдрома на професионалното прегаряне поредством алгоритмично разпределяне на трудовото натоварване въз основа на обективно установените фази на циркадната и седмична работоспособност.

5. Публикации, свързани с дисертационния труд

Галина Димова Нейкова-Сидоренко прилага три публикации - всички във връзка с темата на дисертационния труд.

Заключение:

Представеният за защита дисертационен труд на тема „**Психо-физиологична оценка на риска за здравето и работоспособността в малкия и среден бизнес**“ е изцяло съобразен с изискванията на Медицински Университет – Варна. Разработен е значим и важен за общественото здраве научен труд с безспорни теоретични и приложни приноси. Темата е изключително навременна и актуална, литературната осведоменост е висока, основната цел и задачите са формулирани ясно и компетентно. Получените резултати дават много голям обем научна информация – аналитично изложени факти, умело представени и интерпретирани, практически ориентирани послания. Оформените алгоритъм, изводи и препоръки са коректни и адекватни на резултатите.

Напълно убедено давам своята *положителна оценка* и предлагам на останалите членове на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на Галина Димова Нейкова-Сидоренко на образователна и научна степен „Доктор” по научната специалност „Хигиена“.

26.10.2026 г. проф. д-р Дарина Найденова Христова, д.м.

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679